

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies op hoofdlijnen
van 6 december 2001
over de samenwerkingsakkoorden van
het Vlaamse Gewest met de gemeenten
en met de provincies: “Milieu als opstap
naar duurzame ontwikkeling”

D/2001/7080/A37

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2001 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31

Inleiding

Op 31 december 2001 loopt het huidige milieuconvenant 2000-2001 van het Vlaamse Gewest met de gemeenten en met de provincies af. Dat convenant was een voortzetting van het convenant 1997-1999, dat mits enkele aanpassingen werd verlengd. Maar voor het convenant 1997-1999 was er voor de gemeenten nog het convenant 1992-1996, dat de aanzet was voor een op dat moment vernieuwende aanpak.

Bijna vanzelfsprekend waren de invoering van het nieuwe instrument in 1992 en de wijziging in 1996 nogal onwennig. De MiNa-Raad heeft over de beide versies van het instrument dan ook kritische adviezen uitgebracht. Toch hebben de beide convenants en de bijgewerkte editie 2000-2001 een groot succes gekend. Op die wijze is het onmiskenbaar dat zij een belangrijke sprong voorwaarts betekend hebben voor het milieubeleid in Vlaanderen. De effecten voor het milieu zelf zijn moeilijk meetbaar, maar hoe dan ook houden we aan de convenants bekwame milieuambtenaren, milieuviesraden en meer inspraak van de bevolking over. Bovendien werden lokale besturen aangespoord om extra inspanningen op het vlak van het milieubeleid te leveren.

De uitdaging voor de opvolger van de convenants is dan ook niet gering. Het succes zal afgewogen worden aan het succes van de voorgangers: Hoeveel gemeenten en provincies doen mee? Halen zij de vooropgestelde doelstellingen? Hoe gebeurt de controle? Daarnaast moet het de ambitie zijn om de inmiddels gekende gebreken van de vorige convenants te verbeteren. Zo stelde de MiNa-Raad onder meer dat een convenant niet een echt goed instrument was om relaties tussen publieke besturen te organiseren. Vandaar wellicht dat de opvolger van de convenants voortaan een “samenwerkingsovereenkomst” zal zijn. En ten slotte moet dit alles gebeuren in een snel wijzigende omgeving. Zo was het begrip “duurzame ontwikkeling” in 1992 dan wel geformuleerd, maar was het niet zoals vandaag het geval is een algemeen gekend begrip.

De verwachtingen voor de samenwerkingsovereenkomst zijn daarom hoog gespannen. Om aan de verwachtingen te kunnen voldoen, moet de samenwerkingsovereenkomst inhoudelijk en inzake haalbaarheid optimaal zijn.

De Raad ontving de adviesvraag vanwege de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw op 3 december. Volgens de adviesvraag moet het dossier uiterlijk op 14 december 2001 aan de Vlaamse regering voorgelegd worden. Omwille van die dwingende reden wordt een adviestermijn van 10 dagen toegestaan. Dit zijn bijgevolg kalenderdagen. Daarmee is formeel niet voldaan aan de decretales minimum-adviestermijn van 10 werkdagen. Aan het voorleggen van het advies ging een heel intensief proces van overleg en bespreking met verschillende organisaties uit de Raad vooraf, waarbij de Raad zelf als waarnemer was uitgenodigd. Bij diverse gelegenheden was een adviesvraag omtrent de samenwerkingsakkoorden aangekondigd. De Raad verheugde zich ook op die opdracht. Alle informele inspanningen van overleg, samen met de inspanningen van de Raad voor de organisatie van een Staten-Generaal met de provinciale adviesraden voor milieu- en natuur staan echter in schril contrast met de moeilijke omstandigheden waarin navolgend advies tot stand moest komen.

R.F. Verheyen
voorzitter

Advies

- [1] **Gematigd positief.** De MiNa-Raad ontvangt de samenwerkingsovereenkomsten met een aantal positieve bedenkingen. De Raad is verheugd dat aan de ene kant continuïteit verzekerd wordt, en dat aan de andere kant op conceptueel vlak vooruitgang wordt geboekt. Ook is de overeenkomst goed gestructureerd en is het alvast de bedoeling van maatwerk te leveren, waarin de contractanten hun gading zouden kunnen vinden. Onder andere door de invoering van drie niveaus kunnen voorlopers zich onderscheiden. Tijdens het overleg zijn de samenwerkingsovereenkomsten op vraag van de betrokken instanties meer actiegericht geworden en werden ze ook helderder en duidelijker. Naast deze positieve bedenkingen zijn er ook aanmerkingen te maken.
- [2] **Rol van de samenwerkingsovereenkomsten.** Beleidsdoelstellingen kunnen gerealiseerd worden via het inzetten van verschillende instrumenten. Naast de voorliggende samenwerkingsovereenkomsten is ook een uitvoeringsbesluit op het decreet algemene bepalingen in voorbereiding.

Zoals de MiNa-Raad eerder in zijn adviezen over de milieuconvenants formuleerde, dienen samenwerkingsovereenkomsten beschouwd te worden als een instrument dat een stimulans biedt om meer te doen dan decretaal is opgelegd. Dit hoeft niet alleen te gaan om nieuwe initiatieven, maar het kan ook gaan over bijzondere kwaliteitseisen voor decretaal opgelegde taken (zoals voorwaarden voor de organisatie van een adviesraad voor milieu en natuur). De afspraken in het kader van een samenwerkingsovereenkomst kunnen echter onder geen beding een voorafname zijn op latere (decreta) beleidskeuzes.

Voor een aantal elementen van de samenwerkingsovereenkomst zijn de voorafgaande fases van wetgeving en van planning en beleidsuitvoering nog niet voltooid. Meer zelfs, in sommige gevallen is de discussie nog bezig. Dit leidt uiteraard tot spanningen. De

Raad verwijst hierbij naar onder meer het decreet integraal waterbeleid, het uitvoeringsbesluit inzake openbare dienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik en het kerntakendebat tussen gewest, provincies en gemeenten. De onzekerheid nopens het kerntakendebat kan ertoe leiden dat gemeenten en provincies de overeenkomst niet wensen te onderschrijven.

Wanneer decretale initiatieven de samenwerkingsovereenkomst zouden doorkruisen, moet wel onderzocht worden of geen overgangsmaatregelen noodzakelijk zijn (bijvoorbeeld om tijdelijk de budgettaire gevolgen door specifieke aanwervingen voor de uitvoering van het samenwerkingsakkoord op te vangen).

- [3] **Een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering is nodig.** De Raad meent dat heel wat elementen van de samenwerkingsovereenkomst beter wetgevend geregeld zouden worden via een uitvoeringsbesluit op het decreet algemene bepalingen. Zo is de Raad reeds lange tijd vragende partij om de adviesraden voor milieu- en natuur op gemeentelijk en provinciaal vlak decretaal te onderbouwen. Ook een decreet integraal waterbeleid is aangekondigd voor het komende voorjaar.

Naast het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst is ook een ontwerp van besluit in voorbereiding¹. Ongeacht de contractuele voorwaarden opgenomen in de samenwerkingsovereenkomsten is het nodig om de milieubeleidsplanning en de instelling van de milieuraden op gemeentelijk en provinciaal vlak wettelijk te onderbouwen. Het uitvoeringsbesluit moet ook zodanig opgevat worden dat concrete toepassing ook mogelijk is zonder ondersteuning via een samenwerkingsovereenkomst.

- [4] **Maar het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering voldoet voorlopig niet.** De MiNa-Raad stelt vast dat de huidige versie van het voorontwerp uitvoeringsbesluit niet voldoet. Zo wordt in Art. 1 § 2 verplicht dat de eerste gemeentelijke en provinciale milieubeleidsplannen worden afgestemd op het gewestelijk milieubeleidsplan 2003-2007. Er wordt evenwel niet aangeduid hoe dat moet gebeuren.

In Art. 2 en 3 is sprake van de oprichting van “een milieuraad”. Zoals in het gezamenlijke advies met de provinciale adviesraden voor milieu en natuur wordt vermeld, voldoen deze structuren in generlei mate aan de voorwaarden voor maatschappelijke provinciale en gemeentelijke milieuraden. De voorwaarden die voor deze structuren zijn opgelegd, zijn zelfs contradictorisch aan de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst.

Ten slotte verwijst de samenwerkingsovereenkomst naar een uitvoeringsbesluit dat niet bestaat, dat geen correcte invulling heeft gekregen en dat bijgevolg juridisch betwistbaar is.

1) Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering betreffende de provinciale en gemeentelijke milieuplanning, het milieujaarprogramma en de milieuraad, ter uitvoering van de artikelen 2.1.18, 2.1.24, 2.1.16 en 2.1.22, van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995.

[5] **Noodzakelijke inhoud van het uitvoeringsbesluit.** Het eerder vermelde gezamenlijke advies met de provinciale adviesraden voor milieu en natuur komt tot het besluit dat:

- het uitvoeringsbesluit moet een aantal voorwaarden omvatten zoals nu aangegeven in het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst en mits deze wordt bijgesteld conform de visie van de MiNa-Raad;
- het gaat daarbij over het initiatiefrecht, de motiveringsplicht, de transversale bevoegdheden, de minimale adviestermijn en de samenstelling;
- de samenwerkingsovereenkomst dient ertoe om de gedecentraliseerde besturen aan te moedigen verder te gaan dan wat decretaal is opgelegd.

De Raad dringt erop aan dat het uitvoeringsbesluit in overeenstemming zou zijn met de visie die in dit advies is opgenomen, evenals in het advies van juli 2001 omtrent de milieuadviesraden op lokaal niveau in Vlaanderen² en in het gezamenlijk advies met de provinciale adviesraden met milieu en natuur³ dat gelijktijdig met dit advies wordt vastgesteld.

Naar analogie met de geest van de regels van samenstelling van de GECORO (gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening) zou een gegarandeerde vertegenwoordiging moeten vastgelegd worden in het uitvoeringsbesluit van onder andere milieu- en natuurverenigingen, landbouw, werkgevers en werknemers.

Een ander punt dat via het uitvoeringsbesluit geregeld moet worden is dat in provinciale en gemeentelijke adviesraden voor milieu en natuur de 1/3 man-vrouwverdeling afgemeten wordt op het aantal stemgerechtigde leden. En het is ook wenselijk dat opgenomen wordt dat het bestuur de werking van de milieuadviesraad stimuleert door voldoende financiële, logistieke en educatieve ondersteuning.

[6] **Inhoudelijk teruggeschroefde ambities.** Tijdens het langdurige en intense overleg zijn vooral voor de gemeenten de ambities ter verbetering van milieu en natuur fors teruggeschroefd om alsnog een redelijk aantal participanten te kunnen engageren. Dit gebeurde zowel inhoudelijk op de hoogte van de ambities als op het vlak van de integratie van de clusters (uitsluitend voor gemeenten). Als het ware heeft de kwaliteit van de doelstellingen ingeboet om de kwantiteit van de participanten te kunnen verhogen. Het is voor de MiNa-Raad nog niet duidelijk of het globale resultaat, met name het product van die kwaliteit van de samenwerkingsovereenkomst met de kwantiteit van het aantal deelnemende gedecentraliseerde besturen aan het eind van het overleg gunstiger is voor milieu en natuur dan aan het begin van het overleg het geval zou geweest zijn. Ter illustratie daarvan werd de volledige koppeling tussen de verschillende clusters voor gemeenten losge-

2) Advies van 5 juli 2001 over de samenstelling en de werking van de milieuadviesraden op het lokaal niveau in Vlaanderen, MINA-RAAD, 2001/26.

3) Advies van 6 december 2001 over de provinciale adviesraad voor milieu en natuur in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de provincies, MINA-RAAD en Provinciale adviesraden voor milieu- en natuur, 2001/38.

laten ten voordele van een beperktere koppeling. Ook de visie om binnen de clusters een aantal facultatieve opties te blijven voorzien, zoals bijvoorbeeld bij de Mina-werkers in het instrumentarium, getuigt van te beperkte ambities vanwege de Vlaamse overheid: dit element moet alleszins sterker ondersteund en gestimuleerd worden. Ontegensprekelijk betekent dit een inhoudelijke achteruitgang voor de integratie van milieubeleid, maar door de gemeenten wordt het ontvangen als een getuigenis van meer politiek realisme. Als het al een signaal is van meer politiek realisme dan moet dit op het terrein dan ook worden vertaald naar een reële verbetering van het milieu en de natuur. De mogelijkheid tot keuze tussen de clusters zou op gemeentelijk niveau ook een volwaardige discussie over de inzet van de samenwerkingsovereenkomst op gang brengen.

Dit veel bescheidener ambitieniveau leidt ertoe dat de positieve beoordeling van de samenwerkingsovereenkomsten nu meer neigt naar het aspect continuïteit van beleid dan naar het boeken van vooruitgang.

- [7] **Te laat op gang gebracht.** De Raad moet vaststellen dat de voorbereiding van de samenwerkingsovereenkomst in de laatste maanden te kampen heeft gehad met een fors tijdsgebrek. Getuige daarvan is de veel te korte formele adviestermijn voor een dermate belangrijk document. Dit komt volgens de Raad door het veel te laat starten van de voorbereiding van de overeenkomst, en dit ondanks het feit dat het aflopen van het convenant 2000-2001 reeds twee jaar bekend was. Door de verlenging van het convenant 1997-1999 hadden de Vlaamse politieke en ambtelijke instanties zich twee jaar extra tijd gegund. De late voorbereiding van de samenwerkingsovereenkomsten is volgens de MiNa-Raad een belangrijke oorzaak waardoor aan het eind het ambitieniveau nog moest worden terugschroefd.

Het is evenwel niet omdat de voorbereiding van de samenwerkingsovereenkomst te laat op gang is gekomen dat dit als excuus zou kunnen gelden om in te leveren op participatie en inspraak.

Het is vanzelfsprekend dat voor de toekomst lessen getrokken moeten worden uit het moeilijke verloop van de procedure bij het totstandkomen van de samenwerkingsovereenkomsten. Dit moet reeds gebeuren naar aanleiding van de evaluatie van de nu voorliggende samenwerkingsovereenkomsten.

- [8] **Overeenkomsten voor een provinciale en gemeentelijke legislatuur.** De Raad heeft in vorige adviezen gepleit voor overeenkomsten die een legislatuur zouden meegaan. Dit maakt het voor de lokale besturen eenvoudiger om engagementen aan te gaan voor de duur van de legislatuur. Door de overeenkomst te laten ingaan één jaar na het aantreden van de nieuwe lokale bewindsploegen, wordt voorkomen dat besturen van de volgende legislatuur te veel beleidsruimte wordt ontnomen door beslissingen van hun voorgangers.

Derhalve zijn er zeker argumenten om na drie jaar een evaluatiemoment te voorzien waarbij de contractanten hun posities afwegen, waarbij inmiddels overbodig geworden bepalingen geschrapt worden en waarbij vastgestelde problemen bijgestuurd worden.

Maar toch pleit de MiNa-Raad voor een continuïteit van de aanpak tijdens een legislatuur van het lokale bestuursniveau. De Raad suggereert daarom dat het Vlaamse Gewest in de overeenkomst aangeeft dat de overeenkomst, mits minimale bijstellingen, met drie jaar kan verlengd worden.

- [9] **Heldere en eenduidige teksten.** Tijdens het overleg en op de reflectiemomenten in juni en september werd reeds op de leesbaarheid van de teksten gewezen. De tekst is op dat aspect ook verbeterd. Toch blijven er nog onduidelijkheden over.

Door de uitgebreidheid van de samenwerkingsovereenkomsten, het gebrek aan afstemming van de overeenkomsten met elkaar en met het uitvoeringsbesluit neemt de kans ook toe op overlappingsen, onduidelijkheden en tegenspraak. Zo worden in de respectievelijke overeenkomsten soms zowel aan provincies als aan gemeenten dezelfde taken opgelegd in de respectievelijke overeenkomsten. Dit leidt uiteraard tot dubbel werk. Om dit te voorkomen moet eerst afgewogen worden welk niveau de voorziene taak op de meest efficiënte wijze kan uitvoeren, en vervolgens dient dat niveau met die taak belast te worden.

Er zijn ook nog een aantal tekstuele onduidelijkheden. Een voorbeeld daarvan is terug te vinden in de cluster “Natuurlijke entiteiten” waarin heel slordig is omgesprongen met de terminologie. Zo geeft noch de samenwerkingsovereenkomst noch andere wetgeving aan wat precies bedoeld is met “natuurlijke entiteiten”, “harmonisch park- en groenbeheer”, “groen- en bosstructuren”, “Gewestelijke visie die van toepassing is”, “historische landschappelijke ontwikkeling.

De Raad pleit ook voor een goede communicatie rond de samenwerkingsovereenkomst. Dit moet starten met een tijdige, niet-normerende⁴ en laagdrempelige handleiding en samenvatting voor de contractanten en milieuadviesraden. Dit kan als een opstap beschouwd worden voor een communicatie met de bevolking.

- [10] **Koppeling van clusters.** Voor een integrale benadering is de koppeling van clusters noodzakelijk. Uit de toetsing van de voorontwerpteksten bij de gemeenten en provincies is in de voorbije maanden gebleken dat heel wat gedecentraliseerde besturen die koppeling als te onhaalbaar bestempelen. Zoals eerder in het advies werd aangegeven, is daardoor op de kwaliteit van de overeenkomst ingeboet ten gunste van de verhoopde kwantiteit van de participerende besturen. Het is nog onduidelijk of de ingreep tot het gewenste kwantitatieve resultaat zal leiden en zoals eerder aangegeven is ook het globale resultaat voor het milieu niet duidelijk. Mocht het kwantitatieve resultaat tegenvallen, dan zouden heel wat taken die nu ingebed zijn in de clusters door te weinig besturen uitgevoerd worden.

In dat geval is het wenselijk dat aan gemeenten en provincies die niet deelnemen toch aansporingen worden gegeven. Dit kan gebeuren door de loskoppeling van een aantal

4) D.w.z. dat de handleiding enkel geen bijkomende verantwoordelijkheden mag bevatten en lijkheden mag opleggen.

taken en de subsidiëring van die besturen. Voor de gemeenten zijn de duurzaamheidsambtenaren hiervan concrete voorbeelden. Duurzaamheidsambtenaren werden aangeworven in het kader van het voorgaande convenant. Voor gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst niet onderschrijven is een overgangstermijn van één jaar voorzien.

De Raad vraagt zich ook af waarom gemeenten slechts verplicht worden om de twee clusters “Vaste stoffen” en “Water” en niet de cluster “Natuurlijke entiteiten” uit te voeren. Enerzijds staan belangrijke wijzigingen op til aan de cluster “Water” in het kader van het verwachte decreet integraal waterbeleid, en anderzijds is op het vlak van natuurbeleid reeds heel wat gebeurd op gemeentelijk niveau.

- [11] **De provinciale coördinatieopdracht.** Voor de provincies is er in tegenstelling tot de gemeenten geen versoepeling in de koppeling van de clusters in niveau 1 en 2. De Raad heeft eerder gesteld dat een volledige koppeling vanuit een visie op duurzame ontwikkeling ongetwijfeld beter is. Anderzijds is het niet vanzelfsprekend dat op het moment dat de discussie omtrent het kerntakendebat ver van afgerond is, voor gemeenten een soepeler regeling wordt uitgewerkt terwijl dat niet gebeurt voor de provincies.

De provincies ervaren de instapdrempel voor de samenwerkingsovereenkomst als hoog. Dat is niet omdat er voor iedere cluster iets moet gedaan worden, wel omdat de lat binnen de clusters blijkbaar hoog gelegd is. De Raad pleit ervoor dat de samenwerkingsovereenkomst aangepast zou zijn aan de uitkomst van het kerntakendebat. Dit houdt in dat de coördinatieopdracht van de provincies moet losgekoppeld worden van de keuze van clusters en niveaus van de samenwerkingsovereenkomst. Concreet betekent het dat de provincies minstens de coördinatie moeten opnemen voor alle clusters, maar dat zij zichzelf niet noodzakelijk hoeven te engageren voor alle clusters zoals dat ook het geval is voor de gemeenten.

- [12] **Duurzaamheid in al zijn aspecten.** De Raad stelt vast dat ‘leefmilieu’ gebruikt wordt als opstap naar duurzame ontwikkeling, zoals ook de titel van de samenwerkingsovereenkomsten aangeeft. Tegelijk is het ook niet veel meer dan een opstap. Aan de integratie van milieu in andere beleidsvelden is te weinig aandacht besteed. Tal van andere voor het milieubeleid belangrijke beleidsvelden zoals de relatie met de planning in het kader van de ruimtelijke ordening en het economisch beleid komen weinig aan bod. Minstens op niveau drie zou ook aandacht moeten zijn voor duurzame ontwikkeling in al zijn aspecten. Dit kan o.a. gebeuren door een actiegericht “sociaal beleid” via sensibilisatie (Wereldwinkel, ...), informatieverstrekking (over Derde wereld, Lokale agenda 21, ...).

Overigens is het niet voldoende integratie van milieu in andere beleidsvelden na te streven indien de milieuwetgeving op sommige punten te weinig uitvoering kent. Een voorbeeld hiervan is het Bermbesluit.

Zoals op andere plaatsen in het advies reeds is aangegeven, stelt de Raad ook vast dat het Vlaamse Gewest vooral aandacht heeft voor de eigen tekortkomingen. Er is onvoldoende

aandacht in de overeenkomsten voor doelgroepenbeleid, het kerntakendebat, intergemeentelijke samenwerking, publiekprivate samenwerking, participatie, ...

[13] **Voorbeeldfunctie.** Wanneer het Vlaamse Gewest samenwerkingsovereenkomsten afsluit en daarin duurzaamheid predikt, moet zij om geloofwaardig te zijn hierin zelf het goede voorbeeld geven. Het gewest kan van de provincies en gemeenten geen zware inspanningen vragen voor een duurzaam beleid, wanneer het er zelf niet toe komt. De Raad meent dat de samenwerkingsovereenkomst daar te weinig garantie toe biedt. In dat verband verwijst de Raad ook naar zijn advies omtrent de integratie van milieubeleid op het lokaal niveau in Vlaanderen, waarin de Raad tot de conclusie kwam dat het gebrek aan integratie op de hogere niveaus niet alleen een slecht voorbeeld was, maar dat het vaak ook nadelig is voor de lagere niveaus⁵.

[14] **Kleine versus grote gemeenten.** Uit de HIVA-studie⁶ blijkt dat kleine gemeenten niet veronachtzaamd mogen worden bij het uitzetten van de bakens voor het gedecentraliseerd milieubeleid. Kleinere gemeenten krijgen weliswaar andere (minder strenge) normen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, maar de instrumenten zijn dezelfde als voor grote gemeenten. Dit leidt ertoe dat de inspanningen die kleinere gemeenten moeten leveren relatief groter zijn en daardoor moeilijker haalbaar worden.

Anderzijds heeft het grote aantal kleine gemeenten ertoe bijgedragen dat de totaliteit van de samenwerkingsovereenkomst volgens het “grootste gemene deler”-principe is afgezwakt. De Raad meent dat differentiatie tussen grote en kleine gemeenten er alleen mag toe leiden dat er een minimum wordt vastgelegd en dat gemeenten die voor bepaalde aspecten met dezelfde inspanningen als andere gemeenten verder kunnen gaan, dit ook moeten doen.

[15] **Ook lokale milieuraden en doelgroepen betrekken.** De Raad acht het noodzakelijk dat door de gedecentraliseerde besturen aan de bestaande lokale milieuraden advies gevraagd wordt over de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst.

Bij het totstandkomen van de samenwerkingsovereenkomst is ook te weinig aandacht besteed aan bepaalde doelgroepen. Algemeen is betrokkenheid bij de totstandkoming van regelgeving van essentieel belang om te komen tot een (ook lokaal of gedecentraliseerd) milieubeleid dat enige kans op uitvoering maakt. Daarom is het zeer belangrijk dat alle doelgroepen de samenwerkingsovereenkomst dragen, en ware het beter geweest ze alle volwaardig bij de totstandkoming ervan te betrekken.

5) Advies van 9 december 1999 over integratie van milieubeleid van provincies en gemeenten in Vlaanderen, MINA-RAAD, 1999.

6) GYSEN J., BRUYNINCKX H., BACHUS K., Onderzoek naar de samenstelling en werking van de gemeentelijke en provinciale

milieuvadviseraden, Studie in opdracht van de MINA-RAAD, april 2001.

[16] **Betrekken van doelgroepen en NGO's op provinciaal niveau.** De sociaal-economische belangenorganisaties evenals de milieu- en natuurverenigingen vervullen op provinciaal niveau een dubbele rol als bemiddelaar tussen enerzijds overheid en anderzijds doelgroepen en burgers:

- ze adviseren de provinciale overheid (provinciale milieuraad, PROCORO's, integraal waterbeheer,...);
- ze zetten informatie- en draagvlakcampagnes op.

Bovendien beschouwen de milieu- en natuurverenigingen deze opdrachten, samen met het signaleren van milieuproblemen, als hun bestaansreden, en investeren ze in sensibilisatiecampagnes en voorbeeldprojecten (bv. open natuurdagen, week van de biologische landbouw, lage energiewoningen in de kijker, week van de zachte weggebruiker, week van vervoering,...).

Willen de provincies dan ook een provinciaal milieubeleid tot stand brengen dat doorlopend maatschappelijk gedragen, getoetst en geprikkeld wordt, dan is het volgens de Raad voor de provinciale overheden een uitdaging om de nodige initiatieven te nemen ten einde op provinciaal niveau effectieve gesprekspartners te bekomen. Indien provinciale beleidsinitiatieven samengaan met samenwerking met een op provinciaal vlak gestructureerde milieubeweging en dito sociaal-economische organisaties, zal dit resulteren in een sterker provinciaal milieubeleid en wordt een veel bredere doorwerking van het beleid gegarandeerd. De Raad concludeert dat er nood is aan nieuwe vormen van samenwerking tussen het provinciaal beleid en belangenorganisaties en NGO's.

De MiNa-Raad vindt het evident dat de doelgroepen, om de samenwerkingsovereenkomst mee te dragen, betrokken worden in projecten en acties in het kader van die overeenkomst. Dit kan budgettaire tegemoetkomingen vergen. Om het maatschappelijk debat over duurzame ontwikkeling op provinciaal vlak te ondersteunen, kan ook gedacht worden aan het oprichten van provinciale steunpunten, ter begeleiding van de organisaties die in dat debat een rol wensen te spelen.

Structurele steun voor organisaties die inzake duurzame ontwikkeling in Vlaanderen een rol opnemen, blijft daarnaast op een meer algemeen vlak wenselijk. De Raad verwijst hierbij in de eerste plaats naar het bestaande subsidiebesluit⁷, en wijst erop dat dit besluit niet aangepast is voor de nieuwe situatie. De Raad vraagt het gewest dan ook hier de nodige stappen te zetten en nodigt de provincies uit om hier door middel van eigen initiatieven bij aan te sluiten.

STANDPUNT BOERENBOND

De Boerenbond kan niet akkoord gaan met de vraag naar structurele steun zowel budgettair als onder de vorm van een steunpunt.

7) Besluit van de Vlaamse regering de bijzondere regelen inzake van de milieu- en natuurverenigingen van 3 juni 1992 tot vaststelling van de erkenning en de subsidiëring

[17] **Beoordeling van de individuele resultaten.** De administratieve vereenvoudiging van de samenwerkingsovereenkomst in vergelijking met de vroegere convenants is positief. Toch is de samenwerkingsovereenkomst een resultaatsverbintenis. Daarom mag de vereenvoudiging niet ten koste gaan van de controle op de resultaten. Vanuit de Vlaamse overheid moet bijgevolg geïnvesteerd worden in betere en meer efficiënte controle op het naleven van de samenwerkingsovereenkomst.

Bovendien dringt de Raad aan op een ombudsdienst bij AMINAL waar burgers, verenigingen en NGO's blijvende problemen inzake de implementatie van de samenwerkingsovereenkomst kunnen melden. Deze ombudsdienst geeft een jaarverslag uit omtrent de klachten en de respons daarop gedurende het voorbije werkjaar.

[18] **Evaluatie.** De MiNa-Raad wenst dat de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst niet alleen die besturen viseert die de samenwerkingsovereenkomst hebben afgesloten. Om de effecten op milieu en natuur te kunnen evalueren, is het nodig dat indicatoren worden bepaald om het effect van de samenwerkingsovereenkomsten te evalueren. Die indicatoren moeten toelaten dat een vergelijking gemaakt wordt tussen de groep van de besturen die de overeenkomst ondertekenen en zij die dat niet doen. Dit betekent dat ook van besturen die de overeenkomst niet wensen te ondertekenen systematisch een aantal gegevens moeten worden vastgelegd.